

Држава мора више да улаже у градњу путева, железнице, у инфраструктуру, да би поспешила економску активност, каже за „Блиц“ Александар Влаховић.

Влаховић верује да ће Вучићева влада спровести реформе

Председник Савеза економиста Србије сматра да су економске мере које спроводи Влада добре, али упозорава да и држава мора да троши новац.

- У време када се привреда Србије налази у рецесији, и Влада мора да реагује контрациклично повећањем фиксних инвестиција, тј. да улаже у инфраструктуру. То ће бити најважнија инвестицај домаћој привреди. Међутим, нису све инвестиције у инфраструктуру доносилајне за економску активност. Ако кредитом друге државе градите путеве, а они доведу своје компаније и раднике, позитиван ефекат на нашу привреду биће незнатан - каже Влаховић.

Зашто се пројекти у инфраструктури не би финансирали из примарне емисије? То раде у ЕУ.

- То би за нас била погрешна одлука. Директно би била угрожена спољна ликвидност земље. То би изазвало нови раст буџетског дефицита, а свакако би узроковало раст инфлације. Нашли бисмо се у великом проблему. Међутим, постоје други начини да монетарна политика у условима фискалне одговорности позитивно утиче на привредни раст, и то кроз смањење референтне каматне стопе и обавезне резерве за неке селективне кредите. Дакле, постоје инструменти, али то свакако није штампање пара.

Кад ће нам бити боље. Догодине како каже премијер? За три године како каже Фискани савет? Или неће скоро, како мисли добар број грађана?

- Не бих се бавио прорицањем, али знам шта морамо да урадимо да бисмо живели боље. Биће нам боље када започнемо и завршимо добар део структурних реформи. То је питање свих питања. Централна тачка ових реформи јесу јавна предузећа и њихово реструктурирање. Она морају да се департизују, професионализују и приватизују. Она би требало да буду мотор раста и развоја, а не као до сада дестабилизатор јавних финансија. Ове реформе су одлагане десет година и то нас је скупо коштало: од 2004. до 2008. одлагање је плаћано новцем од приватизација, а од 2008. до данас задуживањем. Зато је дуг са мање од 30 одсто БДП, с почетка кризе, данас 72,3 одсто! И зато је по трећи пут у три године на делу фискална консолидација, овог пута смањењем плата и пензија. Ако структурне реформе не буду спроведене, од смањења плата и пензија неће бити никаквог ефекта.

Зашто то до данас нисмо урадили?

- Зато што су почев од прве владе Војислава Коштунице 2004. до данас јавна предузећа партијски плен победника на изборима. Она служе да би странке постављале своје тзв. политичке директоре и запошљавале своје кадрове. И како да не пропадну? Даље, највећа јавна и комунална предузећа била су место за вођење погрешне социјалне политике. Ниске цене услуга и производа додатно су их уништавала. Треће, постоји велика толеранција у наплати испоручених производа и услуга, што битно смањује ликвидност јавних предузећа. Све заједно на крају пада на терет свих грађана, с обзиром на то да је неефикасни рад јавних предузећа један од узрока раста сувереног дуга.

Хоћете да кажете да је продаја јавних предузећа саставни део реформи?

- Да, али не тако што ће се унапред рећи да ћемо приватизовати све. Модели се разликују од предузећа до предузећа, у зависности од њихове делатности. Негде је то продаја, код других је то стратешко партнерство, а нека неће уопште бити предмет уласка приватног капитала. На пример, Телеком треба продати...

Зашто? Зар Немачка нема власништво у Дојче телекому или Норвешка у Теленору?

- Телеком тешко може издржати оштру конкуренцију. О неопходности приватизације Телекома говорио сам и онда када су сви други били против. Ми једноставно нисмо у стању да раскинемо везу између политичких странака и јавних предузећа, да зауставимо партијско запошљавање, да имамо корпоративно управљање као што га имају Немци и Норвежани. Очекујем да највећи отпори приватизацији дођу управо од група које су интересно повезане са јавним предузећима. Слична искуства сам имао када смо приватизовали цементаре, дуванску индустрију, Беопетрол... У једној оркестрираној кампањи појављивали су се разни душебрижници који су у основи штитили све друге интересе осим државних.

Зашто не изнајмимо менаџмент као што се планира у Железару. Држава их плати, да им Телеком или ЕПС или Железнице на пет година, они их направе профитабилним и врате држави?

- Најам менаџмента је изнуђена опција за Железару, а не жељени сценарио. У случају Телекома то би било погрешно, јер већ постоји интерес за приватизацију. Осим тога, разликују се индустрије. Можда би то било решење за Железнице. Међутим, код нас постоје и потпуно погрешни, популистички отпори. Кад се каже да директор Телекома има плату неколико стотина хиљада динара, велики број грађана сматра да је то непримерено, тј. срамота! То јесте велика плата у односу на просек, али је неупоредиво мања од оне коју бисмо морали да платимо добром менаџеру од ког се очекује да унапреди перформансе компаније и подигне њену вредност. Зато сматрам да је приватизација добро решење. Међутим, не за сва јавна предузећа. Електромреже не би требало приватизовати јер оне обезбеђују стабилност система. Али зашто да ЕПС не добије неког од реномираних компанија за стратешког партнера?

Шта се десило за Железаром? Ко је погрешно и зашто није направљен договор?

- Не знам шта се десило између најава да је посао са “Есмарком” завршен до тога да договор на крају није направљен. Влада је на крају донела исправну одлуку да не прихвати понуду “Есмарка” који очигледно није био расположен да да минималне гаранције. С друге стране, сматрам да Железару не треба затворити, не само због 5.000 радника, већ и зато што је Железара са техничко-технолошког аспекта добро постављена. Иако у близини нема ни руде гвожђа ни кокса, без којих нема челика, она је на јако доброј локацији која јој омогућава јефтин транспорт потребних сировина. Железара је за нашу привреду важна. Од ње зависи готово половина транспортних капацитета Железнице и велики број малих и средњих предузећа.

Живите у Србији. Видите ли раскорак између свих тих економским решена, најава, успеха и обичног живота?

- Знам да је тешко, али знам и да је то цена политике “стани-крени” у економској транзицији. Јако је тешко спровести реформе у условима у којима се данас живи у Србији. Ефекти структурне реформе неће бити опипљиви у кратком року, требаће времена, али је потребан и широк друштвени консензус. Како видимо, постоји намера Владе и премијера да се овај важан посао коначно и заврши.

Нисам фан Сиризе

Чини ми се да се у левичарском заносу заборавља да је Грчка годинама нетачно приказивала стање у јавним финансијама и да је дужна више од 240 милијарди евра. Грађани Грчке пролазе кроз тежак период, али не заборавимо да су они имали и 15. плату, сумњиво стечене пензије и бонусе малтене за редован долазак на посао. Нисам фан Сиризе и мислим да ће цену њене политике на крају највише платити грчка привреда.

Економска елита на Копаонику

Главна тема овогодишњег 22. Бизнис форума на Копаонику од 3. до 5. марта у организацији Савеза економиста Србије је “Нова визија индустријализације Србије и

модернизације друштва”. Имаћемо око 600 учесника, 100 панелиста, доћи ће премијер Вучић, гувернерка Табаковић, министри Удовички, Вујовић, Сертић, Антић... Биће ту и сви представници међународних финансијских организација, привредници, амбасадори...

(Блиц)